YLEISTÄ

Näytteenoton merkitys tulosten luotettavuutta arvioitaessa on merkittävä. Näytteenotto tulee suorittaa huolellisesti alla olevaa ohjeistusta noudattaen.

Näytteenotto tulee suunnitella siten, että näytteet voidaan toimittaa laboratoriotutkimuksiin mahdollisimman pian, mieluiten samana päivänä tai viimeistään seuraavana aamuna.

Tutkimus pitää aloittaa 24 h sisällä näytteenotosta, vanhentuneita näytteitä ei kannata tutkia.

Suositeltavaa on ottaa näytteet alkuviikosta ma-to ja toimittaa ne laboratorioon ennen klo 14, jotta kiireelliset analyysit saadaan laitettua työn alle ennen iltaa/viikonloppua.

Tarkista laboratorion ja palvelupisteiden aukioloajat kotisivuilta: www.kymlab.fi

NÄYTTEENOTTOPULLOT

- Mikrobiologisiin (bakteerien) tutkimuksiin 0,5 litran sinikorkkinen steriili muovipullo,
- kemiallisiin tutkimuksiin 1 litran muovipullo ja
- lisäksi porakaivoveden radontutkimukseen 1 litran lasipullo.

Voit noutaa näytteenottopullot ja -ohjeet maksutta laboratoriostamme tai lukuisista pullopisteistämme, jotka löydät kotisivuiltamme, www.kymlab.fi/kaivovesitutkimukset.

NÄYTTEENOTTOPAIKAN VALITSEMINEN

Tyypillisesti halutaan tutkia veden terveydellisiä vaikutuksia. Ota silloin näyte sieltä, mistä otat juomavetesikin, esim. keittiön hanasta. Juoksuta vettä ennen näytteenottoa, jotta tutkittava näyte edustaisi raikasta vettä eikä putkistossa seisonutta vettä.

Jos haluat tutkia rakennuksesi putkistojen vaikutusta vetesi laatuun, ota juoksuttamaton näyte putkistossa yön yli seisoneesta vedestä. Esim. jos haluat tutkia, liukeneeko kupariputkistosta veteesi kuparia.

Jos haluat rajata putkiston vaikutuksen pois ja tutkia pelkästään kallioperän vaikutusta vetesi laatuun (esim. veden syövyttävyys / haitallisuus rakennuksen putkistolle), ota näyte suoraan kaivosta, älä putkiston ja mahdollisten vedenkäsittelylaitteistojen jälkeen.

NÄYTTEENOTTO

Perehdy aluksi opetusvideoon: https://youtu.be/ySacXwmiDcE

Huolehdi puhtaudesta! Näytteenotto tapahtuu aseptisella työskentelytavalla:

- Ennen näytteenottoa pese kätesi.
- Varmista, että steriilin mikrobiologisen pullon suu, kaula tai näytteen kanssa kosketuksiin joutuva korkin sisäpuoli eivät koske käsiisi tai muuhun kohteeseen.
- Jos käytät näytteenotinta (esim. nostat veden ämpärillä kaivosta), varmista että se on puhdas.
- Jos kaivopumppuusi on liitetty letku tai keittiösi hanaan poresuutin, irrota se ennen näytteenottoa, sillä niihin tyypillisesti pesii bakteereja.

Jotta painesäiliössä ja putkistossa seisonut vesi saadaan vaihtumaan tuoreeseen kaivoveteen, pitää vettä juoksuttaa ennen näytteenottoa kohtalaisella vakionopeudella 5-10 minuutin ajan, kunnes veden lämpötila ei enää muutu. Virtausnopeutta ei pidä muuttaa juuri ennen näytteenottoa.

Kemiallisen pullon täyttäminen: (1 litran muovipullo)	Avaa pullo ja huuhdo se 2-3 kertaa näytevedellä Täytä pullo piripintaan ja sulje välittömästi
Steriilin pullon täyttäminen: (0,5 litran muovipullo)	Avaa pullo näytteenottohygienia huomioiden Steriiliä pulloa ei saa huuhdella ennen näytteenottoa Täytä pullo lähes täyteen (4/5, jätä pieni ilmatila) Sulje pullo välittömästi täytön jälkeen

RADONNÄYTTEEN OTTAMINEN

Ennen näytteenottoa juoksuta vettä reippaasti, jotta painesäiliössä ja putkistossa seisonut vesi vaihtuu tuoreeseen. Jatka juoksutusta, kunnes veden lämpötila ei enää muutu. Lopuksi anna veden valua vähän aikaa pienellä nopeudella, jotta hanassa mahdollisesti oleva poresuutin ei vaikuttaisi (poresuutin poistaa vedestä radonia). Jos mahdollista, poresuutin kannattaa irrottaa näytteenoton ajaksi.

Veden juoksutuksen jälkeen aseta 1 litran lasipullo aivan hanan alle ja anna veden valua pienellä nopeudella siten, että vesi valuu pulloon kirkkaana. Radonkaasu ei pääse karkaamaan vedestä, kun vesi ei pärsky näytettä otettaessa.

Täytä pullo aivan täyteen, mikäli pystyt kuljettamaan sen kylmänä laboratorioon. Jos lähetät näytteen postitse, jätä pullon kaulaan tyhjää tilaa noin 0,5 cm, jotta pullo ei halkeaisi lämpölaajenemisen takia.

Sulje pullo tiukasti ja toimita se mahdollisimman nopeasti laboratorioon. Luotettavin radontulos saadaan, jos näyte toimitetaan mittaukseen samana päivänä kuin se on otettu.

Huom. Kirjoita näytteenottoaika minuutin tarkkuudella radonpulloon ja/tai näytelähetteelle.

Lähde: STUK, Talousveden radioaktiivisuusmittaukset, näytteenotto-ohje
https://stuk.fi/naytteiden-radioaktiivisuusmittaukset

NÄYTTEIDEN TOIMITTAMINEN LABORATORIOON

Täytä näytteiden mukaan näytelähete (lomake L-014) ja toimita näytteet ja lähete laboratorioon mahdollisimman pian, mieluiten samana päivänä tai viimeistään seuraavana aamuna.

Tutkimus pitää aloittaa 24 h sisällä näytteenotosta, vanhentuneita näytteitä ei kannata tutkia.

Laboratorion osoite: Kymen Ympäristölaboratorio Oy, Patosillantie 2, 45700 Kuusankoski

Tarkista laboratorion aukioloajat kotisivuilta: www.kymlab.fi

Lisätietoja saa arkisin ma-to klo 8-16 ja pe klo 8-14 numerosta (05) 544 3300